

Newsletter | Οκτώβριος 2019

Editorial: Η Ελλάδα και η ΝΑ Ευρώπη αναβαθμίζονται μέσω του IGB και του TAP

Η υπογραφή της διακυβερνητικής συμφωνίας για τον αγωγό IGB και η επιτυχημένη α' φάση του market test του αγωγού TAP αποτελούν καλές ειδήσεις για την αγορά φυσικού αερίου της Ελλάδας, καθώς και για την ενεργειακή αγορά εν γένει και για την οικονομική, ενεργειακή και εξωτερική πολιτική της χώρας.

Αυτά τα δύο έργα θα φέρουν αέριο στην περιοχή μας αρχικά από την Κασπία και αργότερα από πιθανές νέες πηγές, ενώ ταυτόχρονα δημιουργούν μια οριζόντια και μια κάθετη διάσταση στη μεταφορά του αερίου εντός και εκτός της Ελλάδας.

Σε συνδυασμό με το τερματικό LNG της Ρεβυθούσας και το σχεδιαζόμενο τερματικό LNG της Αλεξανδρούπολης, τα έργα αυτά αναβαθμίζουν σημαντικά την ικανότητα της χώρας και της περιοχής να εισάγουν αέριο από διάφορες πηγές και οδούς. Ταυτόχρονα, δομούν ένα νέο περιβάλλον στην περιοχή, όπου το αέριο θα αγοράζεται και θα πωλείται πιο ελεύθερα από πριν ανάμεσα στους διάφορους εμπόρους και καταναλωτές με ενισχυμένη ενεργειακή ασφάλεια και ανταγωνισμό.

Ένα ακόμα σημαντικό βήμα θα είναι η μεταφορά του αερίου της Αν. Μεσογείου μέσω μιας εκ των σχεδιαζόμενων λύσεων, δηλαδή είτε τον East Med, είτε το LNG. Προς το παρόν, πάντως, το πρώτο μεγάλο βήμα έγινε προς την αναβάθμιση της σημασίας της ΝΑ Ευρώπης ως ενεργειακός κόμβος και της Ελλάδας συγκεκριμένα.

Carbon Tracker: Ζημιές 596 εκατ. ευρώ για τις λιγνιτικές μονάδες της ΔΕΗ φέτος

Τέσσερις στις πέντε μονάδες άνθρακα της Ευρώπης είναι πλέον μη κερδοφόρες και στο σύνολό τους προβλέπεται να έχουν ζημιές 6,6 δις. ευρώ φέτος, σύμφωνα με νέα έκθεση της Carbon Tracker που δημοσιεύτηκε σήμερα και φέρει τον τίτλο "Αποκάλυψη Τώρα".

Ως εκ τούτου, η οργάνωση προειδοποιεί τις κυβερνήσεις και τους επενδυτές να προετοιμαστούν για μια πλήρη απανθρακοποίηση ως το 2030 διότι ο κλάδος δεν θα είναι βιώσιμος δίχως βαριές επιδοτήσεις.

Ανάμεσα στα πορίσματα της έκθεσης συγκαταλέγονται και οι λιγνιτικές μονάδες της ΔΕΗ, οι οποίες φέτος προβλέπεται να έχουν ζημιές 596 εκατ. ευρώ.

Ολοκληρώθηκε επιτυχώς η α' φάση του market test του TAP

Η κοινοπραξία του αγωγού TAP από κοινού με τον ΔΕΣΦΑ και την SNAM, όπως είχαν δεσμευθεί από το αρχικό χρονοδιάγραμμα, ανακοίνωσαν την αξιολόγησή τους επί των προσφορών που υποβλήθηκαν στη μη δεσμευτική πρώτη φάση του market test που είχε σκοπό να διερευνήσει τις ανάγκες της αγοράς για αύξηση της δυναμικότητας του αγωγού TAP.

Η πρώτη φάση αξιολογείται ως απολύτως επιτυχημένη από την κατασκευάστρια κοινοπραξία, αφού κατατέθηκε ενδιαφέρον που υπερκαλύπτει την τεχνική δυνατότητα επέκτασης του αγωγού από 10 σε 20 δις. κ.μ.

Στις 14 Ιανουαρίου του 2020 θα βγει η δημόσια διαβούλευση για τη β' φάση κατά την οποία θα κληθούν οι ενδιαφερόμενοι να δηλώσουν δέσμευση χωρητικότητας.

Πτώση στο 71,77% για το μερίδιο της ΔΕΗ στην προμήθεια

Σημαντική μείωση κατέγραψε το μερίδιο της ΔΕΗ στην προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας κατά τον Σεπτέμβριο, όπου από 74.18% ένα μήνα πριν, διαμορφώθηκε στο 71.77%, όπως προκύπτει από το νεώτερο δελτίο του Χρηματιστηρίου Ενέργειας.

Σε αντίθεση, αξιοσημείωτη αύξηση σημείωσαν οι 3 πρώτες εταιρείες εναλλακτικών παρόχων με τον Μυτιληναίο (Protergia) να καταγράφει αύξηση σχεδόν μισής μονάδας στο 5,63% και να ακολουθούν με μικρότερη ποσοστιαία αύξηση Ήρων, Elpedison και NRG. Στην περίπτωση της τελευταίας έχουμε την άνοδο της στην τέταρτη θέση της κατάταξης με ποσοστό 2,45% όπου μέχρι τον προηγούμενο μήνα ήταν η Watt + Volt.

Σύμφωνα πάντα με το δελτίο του ENEX, η μέση ΟΤΣ Σεπτεμβρίου ήταν 60,91 €/MWh, μειωμένη σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα κατά 3,11 ευρώ/MWh από 64,02 €/MWh.

Υπεγράφη η διακυβερνητική συμφωνία για το διασυνδετήριο αγωγό IGB

Πακέτο συμφωνιών για την κατασκευή του ελληνοβουλγαρικού αγωγού φυσικού αερίου, υπεγράφη σήμερα στην Σόφια, ανοίγοντας τον δρόμο για την έναρξη των εργασιών κατασκευής, που αναμένεται να ολοκληρωθούν τον Ιούλιο του 2021.

Την διακυβερνητική συμφωνία υπέγραψαν ο υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας Κωστής Χατζηδάκης και η Βουλγάρα ομόλογός του Temenuzhka Petkova. Κατά την τελετή υπογραφής της συμφωνίας, ο υπουργός ΠΕΝ Κωστής Χατζηδάκης δήλωσε τα εξής: «Είμαι προσωπικά συνδεδεμένος με τον αγωγό φυσικού αερίου IGB που θα συνδέει σύντομα την Ελλάδα με τη Βουλγαρία, καθώς ξεκίνησα το έργο το 2009, όταν ήμουν και πάλι υπουργός αρμόδιος για την Ενέργεια. Μας πήρε 10 χρόνια να φτάσουμε στις υπογραφές, αλλά χαίρομαι που με τη δική μου πάλι συμβολή το τελευταίο τρίμηνο όλα τα εμπόδια που είχαν απομείνει ξεπεράστηκαν και περνάμε σήμερα από τη θεωρία στην πράξη. Ο IGB ενισχύει τη γεωστρατηγική σημασία της Ελλάδας και στηρίζει την ενεργειακή ασφάλεια στην περιοχή».

Η υπουργός Ενέργειας της Βουλγαρίας Temenuzhka Petkova δήλωσε από την πλευρά της: «Το έργο αυτό αποτελεί ορόσημο ζωτικής σημασίας για την ενεργειακή στρατηγική της χώρας και την ασφάλεια εφοδιασμού μας με φυσικό αέριο. Η υλοποίηση του αγωγού είναι πλέον μη αναστρέψιμη».

Πέραν της διακυβερνητικής συμφωνίας, σήμερα υπεγράφησαν ακόμη παρουσία των δυο υπουργών:

- Η αναθεωρημένη Συμφωνία Μετόχων μεταξύ των εταιρειών της κοινοπραξίας ICGB που έχει την ευθύνη κατασκευής και λειτουργίας του αγωγού, δηλαδή της βουλγαρικής BEH (που έχει ποσοστό 50%) και της κοινοπραξίας IGI Poseidon που έχει το υπόλοιπο 50%, κατανεμημένο ισομερώς μεταξύ της Δημόσιας Επιχείρησης Αερίου (ΔΕΠΑ) και της ιταλικής Edison

- Η επέκταση του μετοχικού κεφαλαίου της ICGB

- Η σύμβαση δανειοδότησης του έργου από την ΕΤΕπ (Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων), ύψους 110 εκατ. ευρώ

- Η συμφωνία διαμετακόμισης αερίου με την Bulgartransgaz (βουλγαρικός ΔΕΣΦΑ).

Υπεγράφησαν επίσης και τα πρώτα συμβόλαια για την κατασκευή του αγωγού, μήκους 182 χλμ. και συνολικού κόστους της τάξης των 250 εκατ. ευρώ που ξεκινά από την Κομοτηνή (όπου προβλέπεται να διασυνδεθεί με τον Διαδριατικό αγωγό TAP) και καταλήγει στη Στάρα Ζαγόρα στη Βουλγαρία.

Η αρχική δυναμικότητα του αγωγού είναι 3 δισεκατομμύρια κυβικά μέτρα αερίου/έτος (bcma) με δυνατότητα επέκτασης στα 5 δισ. bcma. Οι εργασίες αναμένεται να ξεκινήσουν άμεσα και να ολοκληρωθούν εντός 18 μηνών. Σημειώνεται ότι ο IGB περιλαμβάνεται στον κατάλογο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με τα Έργα Κοινού Ενδιαφέροντος (PCI) και έχει ήδη εγκριθεί η συγχρηματοδότησή του από την ΕΕ με ποσό 84 εκατ. ευρώ.

Ο IGB αποτελεί το πρώτο τμήμα του λεγόμενου «Κάθετου Διαδρόμου» ένα δίκτυο μεταφοράς φυσικού αερίου που καθιστά την Ελλάδα ενεργειακό κόμβο της Νοτιοανατολικής Ευρώπης. Σε αυτή τη φάση όλο σχεδόν το αέριο που θα μεταφέρει ο IGB θα προέρχεται από τον TAP, ο οποίος αναμένεται να λειτουργήσει το 2020 και θα μεταφέρει αζέρικο αέριο στις ευρωπαϊκές αγορές, αλλά η δυναμικότητα του μπορεί να αναπτυχθεί περαιτέρω προσελκύοντας και άλλους εξαγωγείς.

Όπως επισημαίνεται από το ΥΠΕΝ: «Η κατασκευή και λειτουργία του IGB αποτελεί σημαντικό μοχλό περαιτέρω ενίσχυσης της γεωστρατηγικής θέσης της Ελλάδας στην περιοχή της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, καθώς προάγει την διαφοροποίηση των πηγών εφοδιασμού και των οδύσεων του φυσικού αερίου (που αποτελεί προτεραιότητα για την Ευρωπαϊκή Ένωση) και την μείωση της εξάρτησης από τις ρωσικές εξαγωγές αερίου. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για τη Βουλγαρία, της οποίας η Ρωσία είναι ο μοναδικός προμηθευτής. Ο αγωγός ενισχύει την ασφάλεια εφοδιασμού της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, αλλά και της Ελλάδας, αποτελώντας παράλληλα κομβικό μέρος της στρατηγικής για μεγαλύτερη ενοποίηση των αγορών φυσικού αερίου της περιοχής. Η δυνητική επέκταση της δυναμικότητας του αγωγού είτε με επιπρόσθετες ροές από την Κασπία Θάλασσα είτε με εισαγωγές LNG (Υγροποιημένου Φυσικού Αερίου), εφόσον ο IGB συνδεθεί στο μέλλον με το σχεδιαζόμενο Σταθμό Αποθήκευσης και Αεριοποίησης LNG (FSRU) της Αλεξανδρούπολης, θα ενισχύσει ακόμη περισσότερο την θέση της Ελλάδας στην ευρωπαϊκή στρατηγική του Νοτίου Διαδρόμου Φυσικού Αερίου».

Τρεις τομές από το ΥΠΕΝ για τις ΑΠΕ

Το υπουργείο ενέργειας σκοπεύει να παρέχει μια τόνωση στον κλάδο των ανανεώσιμων. Σύμφωνα με τα όσα δήλωσε ο υπουργός, Κωστής Χατζηδάκης, στο πρόσφατο συνέδριο "Renewable and Storage Forum" που διοργανώθηκε από το Energypress, θα υπάρξουν τρεις εξελίξεις σύντομα.

Πιο αναλυτικά, οι εξελίξεις αυτές είναι α) ότι οι μονάδες ΑΠΕ που δε θα έχουν σύμβαση λειτουργικής ενίσχυσης θα εντάσσονται αυτόματα στην αγορά, β) τα μεγάλα πάρκα άνω των 250 μεγαβάτ δεν θα μετέχουν στους διαγωνισμούς και θα προωθούνται με ειδικό πλαίσιο στήριξης και γ) Θα υπάρξουν πρωτοβουλίες για δύο ειδικές κατηγορίες, πρώτα για τις υβριδικές μονάδες αποθήκευσης ενέργειας και στη συνέχεια για τα υπεράκτια αιολικά.

Ταυτόχρονα, η κυβέρνηση προχωρά με το σχέδιό της να περιορίσει τους χρόνους αδειοδότησης προκειμένου να επιτύχει μια διευρυμένη διείσδυση των ΑΠΕ στο ενεργειακό μείγμα της χώρας.